

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2607 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2607 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., TOREK, 7. FEBRUARJA (FEB. 7), 1939

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 26

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Italijanske čete ostanejo v Španiji po dokončani vojni

Mussolini in Hitler bosta še nadalje podpirala španske fašiste. Člani ljudske vlade pobegnili v Francijo. Poročilo o apelu na Veliko Britanijo, naj prične mirovna pogajanja v imenu Negrinove vlade, še ni potrjeno. Militaristične avtoritete odredile razorožitev lojalistov, ki so se umaknili v Francijo

London, 6. febr. — Iz zanesljivih virov je prišla vest, da sta Anglija in Francija obnovili napore glede končanja civilne vojne v Španiji. Angleški državniiki so priznali, da so v stikih z obema v civilni vojni zavojevanima strankama z namenom, da ustavijo nadaljnje prelivanje krvi.

Rim, 6. febr. — Virginio Gayda, urednik Mussolinijevega lista, je namignil, da bodo italijanske čete ostale v Španiji tudi potem, ko bo general Franco okupiral vso Španijo. Nekaj ur prej je vrhovni fašistični svet razglasil, da se italijanski "protivojvojniki" ne bodo umaknili iz Španije, dokler ne bo dežela pod popolno militaristično in politično kontrolo rebelov.

Gayda piše, "da poraz lojalistov na bojiščih ne pomeni, da so bili poraženi tudi na političnem polju. Na delu so mogočne sile, ki urgirajo intervencijo v prilog lojalistom. Italija in Nemčija morata vsled tega še nadalje podpirati španske nacionaliste. Militaristični zmagi mora slediti politična zmaga in slednja je mogoča le po popolni likvidaciji rdeče armade."

Perpignan, Francija, 6. febr. — Člani španske ljudske vlade in večji del lojalistične armade so se včeraj umaknili iz Katalonije v Francijo. Med prvimi, ki so prekoračili mejo, je bil Manuel Azana, predsednik španske republike, in člani njegove družine. Z njim vred so prekopirali mejo trije avtomobili in več tovornih avtov, naloženih z blagom in srebrom španske državnice banke. Azano je spremljal Joseph Giral, bivši premier.

Azanu so sledili Luis Companys, premier Katalonije; Jose Aquirre, bivši predsednik republike Bask; Jose Moix Regas, delavski minister, in predsednik španske ljudske vlade dr. Juan Negrin. Slednji se je umaknil iz Španije, ko se je njegov poskus, da pridobi generala Franca za sklenitev premirja v Kataloniji izjalovil. On se bo vrnil v centralno Španijo, da nadaljuje vojno.

Med člani vlade je nastal spor glede nadaljevanja vojne. Azana, Giral in Companys so apelirali na Negrina, naj kapitulira pred rebeli, kar pa je odklonil. Negrinov stališče podpirajo zunanji ministri Alvarez del Vayo in nekateri drugi člani vlade. Vsi so za nadaljevanje odpora proti fašizmu v centralni Španiji, ki je še pod kontrolo lojalistov. Negrin je včeraj informiral francoske avtoritete, da bo njegova vlada financirala okoli 150.000 beguncev, ki so se umaknili v Francijo. Poročilo, da je on apeliral na Veliko Britanijo, naj prične v njegovem imenu mirovna pogajanja z rebeli, še ni bilo potrjeno.

Španske čete so se včeraj umaknile iz Figuerasa, začasnega glavnega mesta, brez boja. Okoli 10.000 vojakov je že pobegnilo v Francijo in druge čete jim bodo sledile. Rebeli so že zasedli Figueras, Seo de Urgel in nekatera druga mesta v provinci Geroni.

Pariz, 6. febr. — Francoska vlada je včeraj dovolila lojalistični armadi, ki šteje okrog 200.000 mož, prekoračenje meje. Zaključek je bil sprejet na seji francoskih militarističnih avtoritet v Berthusu, v bližini

Ogrski poslanik odšel iz Moskve

Prelom diplomatskih odnosov

Moskva, 6. febr. — Po petih letih diplomatskih odnosov med Ogrsko in Sovjetsko unijo je prišel formalni prelom včeraj, ko so se ogrski poslanik in člani njegovega štaba poslovili od Moskve na zahtevo sovjetske vlade, ki je že prej odpoklicala svojega poslanika iz Budimpešte. Poslovitev Madžarov od uradnikov ruskega zunanjega komisarijata je bila hladna. V očeh slednjih je Ogrska že izgubila politično neodvisnost, ker se je pod pritiskom Berlina in Rima pridružila protikomunističnemu paktu.

Sovjetska vlada je obvestila Madžarsko zadnji četrtki o zatvoritvi poslaniškega urada v Budimpešti in pozvala ogrsko vlado, naj tudi ona pokliče svojega poslanika v Moskvi domov, kar se je zgodilo.

Nemčija kupuje material v Ameriki

Ameriška vlada trpi škodo, pravi Woll

Miami, Fla., 6. febr. — Matthew Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije, je obdolžil federalni zakladni departament, da dovoljuje izvoz bojnega materiala v Nemčijo, v zameno pa Amerika dobiva iz Nemčije ptičje kletke, kanarčke, orglice in drugo blago. Dejal je, da je to v nasprotju z Rooseveltovo zunanjo politiko in "da predsednik najbrž ne ve o postopanju federalnega zakladnika, ki je v korist Hitlerju."

Woll je dalje rekel, da je bila vlada oškodovana za več milijonov dolarjev dohodkov, ker zakladni departament dovoljuje "dumpanje" nemškega blaga, ki ga Amerika ne potrebuje. "Ako bi naše zakone pravilno izvajali, ne bi Hitler danes ogrožal svetovnega mira," je dejal Woll. "On ne bi mogel dobiti bojnega materiala v vrednosti več milijonov dolarjev v Ameriki."

Sedem zamorskih otrok zgorelo

West Point, Va., 6. febr. — Sedem otrok zamorske družine W. S. Worleyja je izgubilo življenje v ognju, ki je uničil hišo, v kateri je družina stanovala. Vsi člani družine so spali, ko je nastal ogenj. Zakonca in dva otroka so se rešili.

Perpignan, Francija, 6. febr. — Dvanajst lojalističnih častnikov, ki so pobegnili v Francijo in se potem vrnili v Puigcerdó, špansko obmejno mesto, je bilo ustreljenih. Španski miličniki, ki se še vedno borijo na fronti proti upornikom, so bili razkačeni, ker so jih zapustili njih voditelji in sledila je eksekucija.

Nov spopad med Čehi in Madžari

Ogrska poslala protest praški vladi

Budimpešta, 6. febr. — Poveljnik ogrskih čet v Ungvaru poroča, da so Čehi streljali na madžarske čete. Čehi so se utaborili v stolpu neke cerkve v vasi Gereny in sipali krogle iz strojnice na Madžare. Drugi napad na ogrske čete je bil uprizorjen pri Radvancu, nakar je ogrska vlada poslala protest v Prago.

(Avtoritete v Pragi pravijo, da se je bitka pri Radvancu pričela, ko so Madžari napadli češke stražnike. Po bitki, ki je trajala sedem ur, so bili Madžari vrženi nazaj.)

Ungvar in Munkač sta bili požešči obmejnih bitk pred nekaj tedni. Po tem incidentu je ogrska vlada zapretila, da bodo njene čete invadirale češko ozemlje, če se bodo obmejne bitke obnovile.

Policijska straža okrog židovskih sinagog v Budimpešti je bila ojačena, odkar so ogrski nacisti navalili na neko sinagogo. Naval je sledil eksploziji bombe v sinagogi, v kateri je bilo dvajset oseb ranjenih.

Jugoslavija dobila novo vlado

Politične manjšine reprezentirane v kabinetu

Beograd, 6. febr. — Dragiša Cvetković, srbski politik, ki pa je pripravljen poslušati pritožbe hrvaških avtonomistov, je včeraj sestavil novo vlado. Regent Pavel je že zaprisegel člane novega kabineta.

Novi premier je nasledil Milana Stojadinovića, ki je resigniral zadnjo soboto zaradi spora o vprašanju avtonomije Hrvaške med člani svojega kabineta. Stojadinović je bil predsednik vlade od 1. 1935.

V novem kabinetu sta dva Hrvata, dva Turka in dva Slovenci, ki reprezentirajo nezahtevne politične manjšine v Jugoslaviji.

NAPETOST MED RUSIJO IN JAPONSKO NARAŠČA

Politiki urgirajo odločno akcijo proti Rusiji

BOMBE UBILE TISOČ KITAJCEV

Tokio, 6. febr. — Japonske politične stranke so sestavile skupno resolucijo, v kateri pozivajo vlado, naj vodi bolj agresivno politiko proti sovjetski Rusiji. Ta akcija je posledica spopadov med ruskimi in japonskimi stražami ob meji Sibirije in Mandžurije, v katerih je bilo več vojakov ubitih in ranjenih.

Iz Hsinkinga, glavnega mesta Mandžurije, je prišlo poročilo o bitkah med obmejnimi stražami, ki so trajale štiri dni. Vlada v Hsinkingu je poslala oster protest Moskvi, v katerem pravi, da je bitke izzvala ruska konjenica, ko je prekoračila mejo pri Mengoskili.

Sovjetska avtoritete nasprotujejo trditvi, da je skupina japonskih vojakov provocirala obmejni incident, ko je skušala okupirati ruski otok na reki Argun. Ob tem otoku teče meja med Sibirijo in Mandžurijo.

Sanghaj, 6. febr. — Kitajsko poročilo iz Cungkinga pravi, da so japonski letalci ubili in ranili čez tisoč civilnih prebivalcev v napadu na Wanhhsien. To mesto leži ob reki Jangtse in je oddaljeno okrog 135 milj od Cungkinga, začasnega glavnega mesta kitajske vlade.

Japonski letalci so nameravali bombardirati Cungking, kar pa so preprečili Kitajci. Vrnili so se proti vzhodu in vrgli čez sto bomb na Wanhhsien. Tarča japonskih bomb je bil tudi Kwejang, glavno mesto province Kvejčov.

Tokio, 6. febr. — Japonska admiraliteta je naznanila rešitev šestih članov posadke podmornice I-63, ki se je zadnji četrtki potopila v rokavu Bungu. Usoda ostalih članov posadke podmornice, ki se nahaja na dnu morja, še ni znana. Prvo poročilo se je glasilo, da je 40 mornarjev utonilo.

Učiteljski uniji preti izključenje

Ultimat eksekutivnega sveta ADF

Miami, Fla., 6. febr. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije je včeraj zapretila z izključenjem učiteljske unije, če ne bo ta iztrebila komunistov, ki imajo velik vpliv v organizaciji.

Grožnjo je izrekel Matthew Woll, podpredsednik ADF in član eksekutivnega sveta, potem, ko je ta odobril suspendiranje dveh krajevnih učiteljskih unijs v New Yorku. Uniji je suspendiral osrednji svet delavskih in strokovnih unijs v New Yorku zaradi prevratnih aktivnosti.

"Mnogi so mnenja, da je izključitev Ameriške učiteljske federacije potrebna, če ne bo ta iztrebila komunistov," je rekel Woll. "V zadnjih letih je William Green, predsednik ADE, večkrat posvaril učitelje, naj se ne bratijo s komunisti, ako hočejo ostati v federaciji. Svarila niso upoštevali in komunisti so zaradi tega postali predrznjejši."

Eksekutiva ADF je naznanila novo učiteljsko organizacijo, katero bodo tvorile one grupe učiteljev, ki pobijajo komunistično propagando. Dalje je sprejela resolucijo, da bo podpirala kongresno preiskavo neameriških aktivnosti, katero vodi kongresnik Dies, demokrat iz Texasa. Eksekutiva je pozvala kongres, naj dovoli dovolj visoko vsoto kongresnemu odseku za financiranje preiskave.

Senatorja branita Roosevelta

Politično ozadje kontroverze

Washington, D. C., 6. febr. — Senatorja Norris in Pittman sta izjavila, da nasprotniki kritizirajo Rooseveltovo zunanjo politiko iz političnih ozirov. Norris je dejal, da so ti pripravljeni na vse, da očrni Rooseveltovo v javnosti.

Rooseveltovi kritiki so postali glasni, ko so pričela krožiti poročila, da je predsednik na konferenci s člani senatnega odseka izjavil, da je prva ameriška obrambna črta ob Reni, ob meji Francije in Nemčije. Roosevelt je zanikal, da je rekel kaj takega, toda kritiki vseeno niso ušli.

Pittman je rekel, da je Roosevelt jasno povedal, da je proti vmešavanju v evropske afe in vojaški zvezi s Francijo in Anglijo. On bo še nadalje urgiral redukcijo oboroževanja in vzdrževanje politične, ekonomske in socialne neodvisnosti vseh držav.

Italijanski admiral napaden v Panami

Panama City, Panama, 6. febr. — V protifašističnih demonstracijah sta bila obmetana z gnjilim sadjem in klopotei italijanski admiral Eduardo Somigli in italijanski poslanik Italo Campanni, ko sta se vozila proti palači predsednika Paname Juana D. Arosemena, da ju sprejme uradno. Uniformi obeh sta bili tako zamazani, da sta se morala vrniti na italijansko bojno ladjo in preobleči. Polcija je bila potem pozvana v akcijo, da razprši demonstrante.

Anglija kupuje ameriška letala

London, 6. febr. — Angleška vlada je obvestila ameriške letalske firme, da hoče dodatnih 250 vojaških letal. Firme so že prej dobile naročilo za zgradnjo 400 letal in zdaj je bilo naročilo zvišano na 650 letal. Za ta letala bo Anglija plačala ameriškim firmam \$35.000.000.

FARMER-LABORITI IZKLJUČILI KOMUNISTE

Desničarji kontrolirali konvencijo

BIVŠI GOVERNER POZDRAVLJEN

St. Paul, Minn. — Zadnja konvencija farmersko-delavske stranke je bila najbolj viharna v zgodovini stranke. Od začetka so jo kontrolirali desničarji in popolnoma strli komunistično opozicijo. Resolucija, da stranka izključi komuniste in da ne more biti nihče, ki je komunist, član stranke, je bila sprejeta z veliko večino.

Komunisti so silno protestirali, ko jim je poverljivi odsek odredil sedež na konvenciji. Skušali so odgoditi akcijo, a niso uspeli. Desničarska večina je prevzela kontrolo nad vsemi pridruženimi organizacijami v Minnesoti in glasilom Minnesota Leader.

Predlog, da se izključi komuniste, je bil sprejet s 383 proti 156 glasovom. Delegatje so sprejeli tudi novo ustavo, ki med drugim določa, da ne morejo biti niti člani Delavske zveze, organizacije brezposelnih, člani farmersko-delavske stranke, Govorniki, ki so podpirali predlog, so argumentirali, da je ta organizacija pod vplivom komunistične stranke.

Drugi predlog, da se izključi komuniste iz stranke, je bil po vroči debati sprejet s 479 proti 52 glasovom. Senator Henrik Shipstead, farmer-laborit, je bil predmet žgoče kritike, ko so bili delegatje informirani, da je glasoval za znižanje vsote za reliefna dela na \$725.000.000. On se je pridružil reakciji v senatu, ki je odobrila znižanje vsote z enim glasom večine.

Bivši governor Benson je bil deležen viharnih ovacij, ko se je pojavil na odru. V kratkem govoru je apeliral na delegate, naj formirajo enotno fronto proti reakciji, zaeno pa jih je posvaril pred tratenjem svojih moči zaradi nevaženja vprašanj. Benson bo kandidiral za zveznega senatorja v prihodnjem letu.

Nove bombe eksplozije v Angliji

Policija zatira teroristično gibanje

London, 6. febr. — Policijska straža je bila ojačena okrog parlamenta in palače Buckingham po novih bombnih eksplozijah v Liverpoolu, Coventryju in drugih mestih. Bomba je včeraj porušila del stene jetnišnice v Liverpoolu, v kateri se nahaja več oseb, ki so bile aretirane na obtožbo terorističnih aktivnosti.

Deset tisoč policajev je bilo mobiliziranih za zatiranje terorizma. Voditelji irske republikanske armade so poslali ultimatum zunanjemu ministru Halifaxu, naj potegne angleške čete iz Irake. Iz tega sklepajo, da so irski teroristi odgovorni za bombne eksplozije.

Trije direktorji nemške banke odstavljeni

Berlin, 6. febr. — Hitler je odstavil nadaljnje tri direktorje nemške državne banke in imenoval druge na njihova mesta. Odstavljeni so bili Karl Blessing, Wilhelm Voecke in Carl Ehrhardt. Njihove pozicije so dobili Kurt Lange, Friedrich Wilhelm in Walter Bayrhofer. Dr. Hjalmar Schacht je bil nedavno odstavljen kot predsednik državne banke in Walther Funk imenovan na njegovo mesto.

Večbiznis paradira pod krinko patriotizma. (Narissal Jerger.)

Novice iz starega kraja

Slovenije

BEDA V NEKDAJ CVETOČEM RUDARSKEM NASELJU NA LASKEM

Odkar je prenehal obratovati rudnik na Lesah pri Prevaljah in so rudarji, združeni v Rudarski združbi, pobrali iz njemlje tudi poslednje ostanke prejšnjega premoženja, se je na Lesah v tem nekdanjem cvetočem rudarskem naselju beda. Resnična beda in glad. Na Lesah so ostali le rudarji, starci in mladi, brez bodočnosti, žene in otroci, ki s svojimi očeti vred stradajo. Ko je zemlja dala zadnje, kar je imela preostankov nekdanjega bogastva v svojem naročju, mnogi niso mogli več priti na Lesa. Nazadnje so se morali sprijazniti s trpkim delom za kruhom. Kolikor jih je bilo, ki so lahko otreli s svojimi čevlji in se podali križem v svet, so odšli.

Vsi pa niso mogli od tod in se morajo. V rudnikih rabijo in potrebujejo dandane močne, mlade ljudi; na Lesah je takih malo ali nič. Vsem tem je pot v njihovo poklicno zaprtje. Da bi se pošli v svet kot težaki, jim ni dovoljeno. Ali naj prepustijo svoje usode? Da bi težaško delo jemalo toliko, da bi človek živel v pošiljal družini, ni mogoče. Vsi pa niso mogli od tod in se morajo. V rudnikih rabijo in potrebujejo dandane močne, mlade ljudi; na Lesah je takih malo ali nič. Vsem tem je pot v njihovo poklicno zaprtje. Da bi se pošli v svet kot težaki, jim ni dovoljeno. Ali naj prepustijo svoje usode? Da bi težaško delo jemalo toliko, da bi človek živel v pošiljal družini, ni mogoče.

Prekriha leskih rudarjev postaja problem. Koncem novembra lanskega leta je izgledalo, da so poklicni vendarle uvideli, da tako stanje v obsejnem kraju ni zdravo. "Slovenec" je objavil gniljiv članek, v kateri na to je pričelo delo na reševanju klanca na cesti v St. Danijel. Pri tem delu je našlo zaposlitev 22 rudarjev, samih delavcev potrebnih mož. Toda to je za večino izmed njih preveliko delo. Na 17. decembra, ko je bilo delo na cesti v St. Danijel, pri tem delu je našlo zaposlitev 22 rudarjev, samih delavcev potrebnih mož. Toda to je za večino izmed njih preveliko delo. Na 17. decembra, ko je bilo delo na cesti v St. Danijel, pri tem delu je našlo zaposlitev 22 rudarjev, samih delavcev potrebnih mož. Toda to je za večino izmed njih preveliko delo.

Leski rudarji — najbolj potrebni je enajstotina njih, od katerih ima vsak ženo in po tri do pet nepreskrbljenih otrok — morajo gledati, kako so sedaj zaposleni drugi, ki imajo doma krov, kravje repe v hlevu, dočim oni nimajo niti koke, da bi se ga poklicalo na odločnost.

Leski rudarji — najbolj potrebni je enajstotina njih, od katerih ima vsak ženo in po tri do pet nepreskrbljenih otrok — morajo gledati, kako so sedaj zaposleni drugi, ki imajo doma krov, kravje repe v hlevu, dočim oni nimajo niti koke, da bi se ga poklicalo na odločnost.

Leski rudarji — najbolj potrebni je enajstotina njih, od katerih ima vsak ženo in po tri do pet nepreskrbljenih otrok — morajo gledati, kako so sedaj zaposleni drugi, ki imajo doma krov, kravje repe v hlevu, dočim oni nimajo niti koke, da bi se ga poklicalo na odločnost.

Leski rudarji — najbolj potrebni je enajstotina njih, od katerih ima vsak ženo in po tri do pet nepreskrbljenih otrok — morajo gledati, kako so sedaj zaposleni drugi, ki imajo doma krov, kravje repe v hlevu, dočim oni nimajo niti koke, da bi se ga poklicalo na odločnost.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

pet dobro stoječih postojank in tudi lepo število članic v Clevelandu. Članarina znaša le 25c na mesec. Po treh letih članstva dajemo tudi znatno smrtino, po petih letih še več itd. S to mesečnino torej tudi nekaj dobimo od organizacije. Dalje P. S. tudi podpiramo vse, kar je med nami naprednega in kulturnega — čitalnice, pevaka društva, dramska društva, Prosvetno matice, Cankarjevo ustanovo oziroma Cankarjev Glasnik, ki je edina znanstvena in leposlovna revija med ameriški Slovenci. Vršimo tudi druga dela.

V resnici bi ne smelo biti naselbine, kjer bi ne bilo postojanke P. S. Kaj je lepša kot to, da se enkrat na mesec skupaj zberejo inteligentne žene in razpravljajo o tem ali onem vprašanju, ali pa poslušajo predavanja. Ni dovolj, da se samo strinjate s tem, dolžnost kot zavodne žene vas kliče, da ste tudi članice. Le s tem doprinesete svoj delež k stremljenju naprednih žena in človeške družbe. Oziroma se v Evropo in pogledimo, kaj se tam danes godi. Civilizacija se pogreza nazaj v temno preteklost. In ako ne bomo čule tudi napredne žene, znamo kaj sličenega tudi tukaj doživeti. Ampak naj bo za enkrat dovolj te razlage.

Prej sem omenila našo petletnico. V ta namen se bo vršilo slavje dne 12. februarja v avditoriju SDD na Waterloo, pričel ob 6. zvečer. To bo nekaj novega, tako zvan kulturni večer z večerjo, programom in plesom. Vstopnina k vsemu temu bo le 25c. Poleg večerje bomo imele pevke in godbene točke, par kratkih govorov, Vinko Coff pa nam je obljubil, da priredi živo sliko z deklamacijo. On je mojster v tem.

Torej želimo, da bo ves napredni Cleveland navzoč na naši proslavi. Vstopnina je zelo nizka, samo 50c (samo za ples 25c), ker želimo, da omogočimo poset čim večjemu številu naprednega elementa v naši naselbini. Sezite torej po vstopnicah.

Mary Durn, tajnica, (16122 Huntmere ave.)

Tedenski odmevi

(Nadaljevanje z 2. strani.)

"demokracijo" Stalinovo Rusijo. Administracija na primer noče nič slišati o embargiranju starega železa, iz katerega delajo topove, puške in bombe. Ali mogoče radi tega, ker Hitler in Mussolini teptata demokracijo in najelementarnejše človeške pravice in vrednote? Mogoče. Toda to sta delala že prej, ko sta bila še bolj v milosti pri ameriških in drugih "demokracijah" vladarjih. Ali mogoče zato, ker pomagata generalu Francu napajati špansko zemljo s krvjo lojalistov, njih nedolžnih otrok, žena in starcev? Mogoče. Ampak pri tem grozovitim barbarstvu tudi Rooseveltova administracija pridno pomaga fašističnim mesarjem s svojim embargom proti španskim lojalistom. Pomaga desetkrat bolj učinkovito kakor pa na primer buržujska Francija, da si ima tudi slednja dovolj okrvavljenih rok s špansko krvjo.

Zakaj torej Roosevelt perodično grmi s svojimi glavnimi pomočniki vred proti totalitar-

nim državam, dozdnevno proti Hitlerjevemu in Mussolinijevemu režimu? Ej, bratci, zato, ker od "robustnih" kapitalističnih držav, ki se tudi nazivajo demokracija, mora nekdo rohneti proti obema. Prvič, da ne gresta predaleč z zatiranjem kapitalizma v domačih mejah, to je z ekspropriacijo, drugi pa zato, ker je treba pripraviti ljudstvo na vojno razpoloženje za vsak slučaj, če bosta fašistična imperialista predaleč iztegnila roko proti "demokraciji" imperizmu.

Tako so sklenili v Londonu, Parizu, v newyorškem Wall streetu in v Washingtonu. Najboljši dokaz tega je Španija. Toda lahko ostanemo doma in si le nekoliko obudimo spomin. Ali se še spominjate poročila o tajnem sestanku zastopnikov Wall streeta in državnega departmanta, na katerem so sklenili, da je treba ameriško ljudstvo "izobraziti" v vojni smer? (Ta sestanek, o katerem kapitalistično časopisje ni poročalo, marveč le nekaj delavskih, med njimi Prosveta, je bil vršil pred dobrim letom.) Od tedaj administracija vodi smotreno vojno propagando in tudi oborožuje deželo kakor je ni oboroževala še nobena druga administracija v mirnem času.

Toda, kar se republikancev in njih gonje proti Rooseveltu tiče, oni niso proti oboroževanju — nasprotno — marveč le proti njegovi — vojni politiki! Ali vidite to njihovo kontradikcijo? So proti vojni politiki, toda Rooseveltovo oboroževanje podpira skoraj na vsaj črti! Politična hinavščina najnesramnejše vrste! Toda od torijev, kapitalističnih ali pa delavskih, ni mogoče kaj drugega pričakovati.

Revolta proti francoski nadladi v Siriji

Beirut, Sirija, 6. febr. — Državna zbornica je v znak protesta, ker francoski senat še ni ratificiral pred tremi leti sklenjene pogodbe, da dobi Sirija neodvisnost, proglasil, da se Sirija odlošaj naprej smatra za neodvisno državo. Dalje je zbornica slovesno naglasila, da je pripravljena braniti svojo neodvisnost tudi z orožjem, če bo potrebno. Proglasu so sledile demonstracije proti Franciji, ki ima mandat nad Sirijo, v več mestih.

Osem japonskih rudarjev ubitih

Tokio, 6. febr. — Osem japonskih rudarjev je bilo ubitih v eksploziji plina v premovalniški v Ubeju. Koliko rudarjev je bilo ranjenih, še ni znano. Ta je že druga velika rudarska nesreča na Japonskem v zadnjih dveh tednih. Na 23. januarja je eksplozija ubila 92 rudarjev v Onuri.

Tri osebe linčane v Mehiki

Mexico City, 6. febr. — Drhal več sto oseb je navala na letnišnico v Contra Estacu, povlečena tri rudarje, ki so bili retirani na obtožbo umora sedmih oseb, in jih linčala. Trupla linčanih rudarjev je drhal potem vlačila po cestah.

Angleška vojaška baza v Palestini

London, 6. febr. — Militarni avtoritete so naznanile ustanovitve vojaških baz v Palestini. Lord Gort, član vrhovnega arnadskega štaba, je odšel v Palestino, da študira problem. V Londonu se je večerja pričela konferenca glede končanja konflikta med židi in Arabci v Palestini.

Francozi zasegli ameriški parnik

Alžir, Alžirija, 6. febr. — Francoske avtoritete so večer zasle ameriški tovorni parnik Wisconsin na pritožbo mornarjev, da jim kapitan posade izplačati zaslužka. Člani posade so izjavili, da imajo dobiti čez \$10.000 plače. Parnik je dospel v to pristanišče pred petimi dnevi.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Homer Martin (levo), predsednik avtne unije, in Frank Reed, predsednik krajevne unije št. 3 v Detroitu.

Pokorne

(Iz knjige Agnes Smedejle "Kina krvavi" — prevedel Iv. Vuk)

Na veliki zgodovinski pozornici kitajske borbe za svobodo se tu in tam pojavlja lik neke ženske. Dekleta so morala dvigniti hlače in kazati noge, ali odpeti obleko, da se je videla boja kože. Pogosto so z mokrimi rokami brisali s lic deklet puder, da bi se preprečili oboji bože. Tu in tam so odpravili dekletovo telo.

Ce je dekle odgovarjalo vsem pogojem, ki si jih je stavil tak trgovec, se ji je približal s smehljajem na ustih in vprašal: "Hočeš biti moja priležnica?" Dekle je žalostno povslo glavno in odgovorilo: "Da."

Pogosto je po njenem licu spolzela solza in zarisala v pudru svojo pot in zdrnila na preprogo. Nato je dekle odšlo, da se pripravi, trgovca pa se je začel z babico pogajati za ceno. Ce je bila kupčija sklenjena, je kupec položil aro. Ce se izkaže, da je dekle še devica, bi drugi dan izplačal ostanek kupnine. V protivnem slučaju je pa imel pravico dekle vrniti in zahtevati aro nazaj.

Mnogi moji rojaki so prepričani, da imeti konkubino je nekak znak ali čin ljubezni. Dolžnost poročene žene je, da se bori za potratstvo in da vrši ceremonije pri spoštovanju kulta za pradede. Konkubina pa predstavlja višjo obliko ljubezni. Ljubezni? Ali je kupovanje nesrečnih žensk, ki se potem pogosto in brezsrčno prepuščajo drugim, ljubezen?

Kar sem tukaj povedala, to, žalibog, ni zgodba iz preteklosti. Govorim o sedanjosti, ker vlada je to navade še danes. Vsa večja beda in potlačnost, ki gostuje v moji domovini, daje zelo ugodna tla za trgovino s sužnjicami. Pokorno se predajajo nesrečna dekleta v to življenje. Uradniki na vidnih mestih in v raznih vladah Kantona, Nankinga in Pekinga, kupujejo take sužnjice za svoje konkubine.

Kot hčerka premožne rodbine sem živila udobno življenje. Mati me je ljubila in mnogo skrbelo za mojo srečno bodočnost. Ali v meni se je že v zgodnji mladosti porajala misel, kakšna bi bila moja bodočnost, če bi se rodila od kmečkih staršev kakor je to pri večini deklet, ki so v naši kuhinji, ali kakor one, ki kot blago prehajajo skozi nežne roke moje babice.

Ze v zgodnji mladosti so me peklo solze tistih deklet, ki so bogatim trgovcem morale reči: "Da."

KAKO NAPRAVITE NAJBOLJŠO KAVO

Skodelica dobre kave je glavni del hrane. Ni je boljše prilike za domače sorodnike in prijatelje, da se v družbi pogovore in zabavajo, kot je ob času ko se postreže kavo.

Ze zdavnaj tega so pronašli v Evropi, da ako želite imeti dobro, bogato, okusno kavo, morate dodati žličko Frankove cikorie k zmelet kavi v loncu, kjer se kuha kava. Brez žličke kam greste v stari domovini, hišna gospodinja in kuharice vam vedno postrežejo a skodelico fine kave in to ker je pripravljena s Frankovo cikorijo.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

HEINR. FRANCK SONS, Inc. FLUSHING, N. Y. (Adv.)

Demonstracije v New Yorku proti znižanju vrate za religiozno dela.

